

Zydu
3.III/2603.

aa 45
33885-

KOPJA

Telegramu szyfrowego.

Ks. Sapieha, do Ministerstwa Spraw Zagranicznych,

w Warszawie.

No. 42.

Londyn, dn. 22/IV - 20 r.

Otrzyma. 23/IV - 20. o 10 h.

Nieprzychylny raport Samuela ma być przedstawiony parlamentowi w tych dniach. Dla przeciwdziałania potrzebne dowody, że Samuel w Polsce usiłował nawiązać prywatne interesy handlowe. Proszę przesłać takowe odwrotnie, podobno banki warszawskie je posiadają.

/ET/

KACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANT CIA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 33885 dnia 26/IV 1920 r.
załącz. Wydmal.

Oryginał przesłano do sekretwienia Wydziałowi D.I.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

343

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

Is. Depieba, kumax, do Ministerstwa Spraw Zagranicznych,

w Warszawie.

No. 47.

Londyn, dn. 13/V - 20 r.

Otrzym. 14/V - 20. o 10 h.

Receptus 81.

Powodzenia wojskowe Polski w kręgach bieżących pod wpływem ...istów
w wojsku burzę protestów. Statok mający przewieźć broń i amunicję
z Anglii zatrzymany z powodu protestacyjnej odmowy robotników za-
dowania. Rząd angielski zachowuje się lojalnie i oczekująco.
Gdy się opewnia o trwałości sukcesu Polski, konsekwentnie stanowisko
Rządu Polskiego w dążeniach politycznych. Spodziewam się życzliwego
traktowania naszych postulatów. Konserwatywno Rząd, szerszy ogół,
i sfery wojskowe przyjął powodzenia Polski życzliwie, miejscami
entuzjastycznie.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 3389, dnia 26/2 1920 r.
złagaz. Wyznał

X/ poczetek słowa nieczytelny.

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Generalny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

344

225

33905

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

Ks. Szpisha do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

W E R N E R

No 50

Londyn, 14/V 1920

Otrzymał. 17/V 1920 h. 11

Proszę telegram, czy wiadomość w prasie polskiej o 8 zapelinach nad Pol-
ską ku Rosji prawdziwa, jeżeli tak, czy rząd polski interesuje.

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

NAJCELNE DOWODZISTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 359 dnia 28/12/1920 r.
Załącz. Wydział

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi

Kopje otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów **D.** lub **S.:** P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów **A** także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

345

Ryv
S.III/2513

Kopia

aa 115
33925

Telegram szyfrowy.

P. Halpert do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Nr. 40.

Londyn, 17/4.192

Otrzy. 19/4.g.10

Wobec nieobecności posła i radcy, otrzymawszy zaproszenie udałem się dziś do Foreign Office. Oświadczone mi, że projekt telegramu Curzona do Rumbolta cofnięty. Natomiast Curzon polecił Foreign Office, przez londyńskie poselstwo przyjaźnie zaproponować / friendly appeal / Rządowi Polskiemu, by Rząd Polski nie obstawał przy Borysowie, gdyż Rząd angielski ma ~~stanowisko~~ dane przypuszczać, że bolszewicy nie zgodzą się na pertraktacje tam i że do pokoju nie dojdzie. Rząd angielski zastrzega się, że to czyni jedynie dla dobra idei pokoju i że nie ma zamiaru wywierać presji. Mam dane uważać, że Rząd angielski się nie zdziwi jeżeli Rząd Polski propozycje odrzuci. Proszę telegraficzne instrukcje.

%%

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 33925 dnia 25/IV 1920 r.
załącz. Wydział

D.V.

Z.C.

INSTITUT
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

346

3398 T-

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
przychodzącego

P. Stefanski, do Ministerstwa Spraw Zagranicznych,

W Warszawie.

No. 56.

Belgrad, dn. 6/IV - 20 r.

Otrzym. dn. 7/IV - 20. o 10 h.

Mimo znacznych demonstracji młodzieży uniwersyteckiej do której przyłączyły się grupy demokratyczne i robotnicze komunistyczne, spokój został natychmiast przywrócony i rząd nie jest skłonny do dyktacji. Dalsze zaburzenia nie są przewidywane. Minister pełnomocny Sinić wyjeżdża do Warszawy w tych dniach.

WOCIELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 3398 T- dnia 24/IV 1920 r.

zobacz. Wykaz

127

Oryginał przesłano do załatwienia Wydziałowi

D.VI.

Kopje otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Generalny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

PAŃSTWOWY
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

347

aa 45
33995

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
przychodzącego

P. Stefański, Do Ministerstwa Spraw Zagranicznych,

w Warszawie.

No. 55.

Belgrad, 6/IV - 20,

Otrzym. 7/IV - 20. o 15 h.

Upraszam natychmiast x/ Ungara, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Jugosławii oświadczyć, że więcej przewidywanych cierpieć nie będzie, żąda x/ i konsularnej. Z tych samych powodów konieczne jest zdecydować o dalszym istnieniu vice-konsulatu w Lublanie i wyjaśnić stanowisko vice-konsula przy poselstwie w Belgradzie.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 3395, dnia 24/IV 1941 r.
załącz. Wyśmail

x/ 4 grupy nieczytelne.

xx/ 2 grupy nieczytelne.

/27/

Oryginał przesłano do załatwienia Wydziałowi

S.I.

Kopje otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Generalny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

348

Kopia

całk
3400-
15

S.III/2645

Telegram szyfrowy.

P. Stefański do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Nr.74.

Belgrad, 23/IV.1920

Otm. 24/IV.god.17.

Sledztwo o kradzież buncie w Suboticy wykazało: Uzbrojone bandy madyarskie pod wodzą Rutaja Isztwana około 700 ludzi napadły w nocy posterunki miejskie, walki trwały do 3-ciej rano, kilkunastu zabitych i rannych. Bunt był skutkiem madyarskiej propagandy specjalnie związku "Mowo" i południowej ligi integralności Węgier mających siedzibę w Peszcie. Równocześnie węgierskie władze wojskowe skoncentrowały wojsko na demarkacyjnej linii koło Suboticy. W Kisztelek na linii kolejowej Szegedemasz znajduje się 10,000 ludzi i 5 baterji. Segedyński 86 pułk, który miał być wedle umowy rozwiązany organizowany na nowo podobno i 23 somborski pułk w Halosz. Rząd. S.H.S. twierdzi, że wszystko przygotowywały władze węgierskie, aby oddziaływać na Ententę i zaprotestować przeciwko stanowisku Węgier zapowiadając, że odeprze siłą nieprzyjacielski.....x Pomiędzy 50 aresztowanymi robotnikami znajduje się jeden z szefów belgradzkich komunistów Topalowicz. Znacząca jest równoczesność buntu i strajku kolejowego.

48 godzinny strejk generalny zakończony.

~~~~~

x...kilka grup nieczytelnych.

Z.C.

Oryginał przesłano Wydziałowi D.VI.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 3400, dnia 24/IV 1920 r.

rel. gen. Wydział.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

349

Kopja

34015

S.111/2734

Jeb

Telegram szyfrowy.

P. Stefański do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Nr.77.

Belgrad, 26/4.1920

Otrz. 28/4. god. 10

Zawezwany Vesnic do zorganizowania koncentracyjnego gabinetu. Do chwili decyzji Vesnica Protic nie ustąpi.

W Lublanie poważne rozruchy. 3000 strajkujących starło się z żandarmerją. Dziesięciu robotników zabitych, kilkudziesięciu rannych. Agitacja bolszewicka wzrasta. Częściowy strajk kolejowców trwa.

Dziesięć dni brak telegramów prasowych.

#####

MINISTERSTWO WOJSK POLSKICH

KONTAKTOWA GENERALNA

WARSZAWA

L. D. 34015 dnia 24/4 1920 r.

Zatwierdzone Wydziałem

Z.C.

Oryginał przesłano Wydziałowi D.VI.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

p.Stefiański, do Ministerstwa Spraw Zagranicznych,
w Warszawie.

No. 86.

Belgrad, dn. 6/V - 20 r.

Otrzym. dn. 10/V - 20. 15 h.

Biuletyn belgradzkiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych powtórzył wiadomość "Az Ujsag" o zamierzonym przyjeździe do Budapesztu byłego polskiego Ministra Spraw Zag. celem zawarcia aljansu ekonomicznego Polski i Węgier. Proszę o informacje.

MINISTERSTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L. Nr. 34025 dnia 24/V 1920 r.
Zatwierdzone, Wyemal

/ZT/

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi A.V.

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

359

KOPJA

TELEGRAMU SZYFROWEGO

przychodzącego

P. Grabowski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Nr.32.

Sofja, 30/3.1920.

Otrz. 1/4.g.12.

Łódź 30.03.1920.
nagmin

Równocześnie otrzymaliśmy urzędowe zabezpieczenie prawa zakupu całej rekołty zboża bułgarskiego. Ze względu na zachowanie naszego prestiżu i złożoną gwarancję 2 milionów lew, która przepada w razie nie nadeśłania na czas franków, oraz ze względu na zapewnienie dalszych zakupów, proszę natychmiast wysłać 7 milionów franków. Natychmiastowe zakupno i złożenie gwarancji było konieczne ze względu na silną konkurencję, oraz nieufność Bułgarów, wywołaną przez nierealne interesy, jakie prowadzili dotychczas polscy agenci handlowi w Bułgarji.

KABINETE DOWÓDZTWA WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 5409 dnia 29/3 1920 r.
szef. Wydm.

o 30 tys. wag.
około 3 mil. 1/2 tona.

2470 tona silu konkurencja - popyt czy moza podmioty

Oryginał przesłano do załatwienia Wydziałowi

Kopje otrzymują do wiadomości:

- z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

PLSUDSKY
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

352

aa W
340975-

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
przychodzącego

P. Grabowski, do Ministerstwa Spraw Zagranicznych,

w Warszawie.

No. 33.

Sofja dn. 6/IV - 20 r.

Otrzyma. 8/IV - 20 r. 9.45 h.

Rząd bułgarski zawiadomił mnie dzisiaj urzędowo, że zgadza się na tranzyt pociągu polskiego raz tygodniowo, pod warunkiem, że pociąg będzie oddawany administracji kolejowej bułgarskiej na stacji Oborysate - granica Dobrodzy lub w Gorybrodziej - granica serbska. Koszty tranzytu muszą być uregulowane z góry według taryfy, która przesyłę kurjerem. Czas tranzytu z Oborysate do Swilengrada - granica turecka - 4, do 5 dni, z Gorybradu - 2 do 3 dni. Koszty tranzytu towarów w tych pociągach będą mi zakomunikowane później.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POBISKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L. Dz. 340975 dnia 28/IV 1920 r.
zajęte. Wyemal

Oryginał przesłano do załatwienia Wydziałowi

Kopje otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

353

S.III/2681

Kopia

Telegram szyfrowy.

P. Skrzyński, do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie.

Nr. 54.

Bukareszt, 24/4.1920

Otrz. 26/4.920. g. 10

Rząd zadanych pertraktowań ze sowietami nie prowadzi, czekając na
wynik konferencji w San-Remo, a może i na naszą odpowiedź odnośnie
do zajętego przez Averescu stanowiska.

MINISTERSTWO WÓJSK POLSKICH
KONSTANTYNA GŁÓWNA
WARSZAWA
L. D. 3413-5 dnia 24/4 1920 r.
szef, Wydział

Z.O.

Oryginał Oryginał przesłano Wydziałowi D.VII.

PLSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

354

S. III Nr.

3170

Co 1.5

34155

KOPJA
TELEGRAMU SZYFROWEGO
PRZYCHODZĄCEGO

Hr. Skrząski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

W WARSZAWIE

No 58

Bukareszt, 11/V 1920

Otrzyma. 15/V 1920 r. 10

Ad telegram numer 47.

Pozwolenie na przejazd dla eskorty uzbrojonej naszej mającej towarzyszyć
transportowi z Salonik przez rząd tutejszy udzielone.

NAJWYŻSZE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANT GŁÓWNY

WARSZAWA

L. D. 34155 dnia 21/7 1920 r.

Łódź, Wydmal

Original przesłano do załatwienia Wydziałowi

Kopję otrzymują do wiadomości:

- a) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Generalny.
- b) z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

AMERICAN
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

355

200
342015

KOPJA

TELEGRAMU SZYFROWEGO

przychodzącego

P. Michałowski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

Nr. 37.

w Warszawie
Sztokholm, 4/IV.
Otr. 6/IV. g. 10.

Pilne. W powrotnym przejeździe przez Sztokholm do Helsingforsu odwiedził mnie poseł Ehrström i opowiadał swoje wrażenia ze stolicy Polski. Nie spotkałem dotąd cudzoziemca, któryby z takim podziwem i zachwytem mówił o naszym kraju, z najgorętszym uwielbieniem wspominał o Naczelniku Państwa, tak samo o Panu Ministrze Spr. Zagr. wyrażał się z ~~największym~~ najgłębszym szacunkiem, "jedynym, prawdziwym i szczerym sojusznikiem Finlandji" zaznaczył, jest Polska, dlatego też Niemile dotknęła mnie wiadomość, która mnie tutaj doszła, że Finlandja podobno postanowiła już teraz wysłać....x tekst ułożyliśmy wspólnie z Panem Patkiem, jeszcze w Helsingforsie nie nas tapiko. Nie mogę pojąć powodów tego opóźnienia, przypuszczam, iż działają za kulisami nasi wrogowie, którzy rozsiewaniem kłamliwych wiadomości starają się wywołać nieporozumienia. Łotysze, którzy psuli robotę w Warszawie, psują ją i w Helsingforsie; zaznaczają się również wpływy Rosjan, którym oczywiście ścisły sojusz z Polską z nami bardzo nie na rękę.

"Dołożę wszelkich starań" zakończył swe oświadczenie Ehrström, aby przenieść pana Holstiego o konieczności zatwierdzenia konwencji; poprzez moje usiłowania Gylenbögel, którego umyślnie w tym celu..... przywiozłem z Warszawy. Gdy tylko ratyfikacja nastąpi, to już niewątpliwie Finlandja wyśle swych delegatów na front polsko-bolszewicki, dokąd niebawem podaży, jak wiadomo, polski Minister Spr. Zagr. wraz ze swoim sztabem. Co do obecności, nie u nas jakoby zamierzonych osobnych rokowań z bolszewikami, to mam nadzieję, iż chodzi tu tylko o przedwstępne pomiędzy wojskowymi pełnomocnikami obu stron rozmowy, które będą dotyczyć prawdopodobnie zawieszenia broni i ewentualnej strefy neutralnej, ale w niczem nie przesądzą istocie sprawy pokoju, sprawy o której tylko wspólnie z Polską powinniśmy stanowić".

%%%%

x...ustęp brakuje.

NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWAL. Dz. 37/19, dnia 29/12 1920 r.
odp. Wydział.

Z.C.

Oryginał przesłano do załatwienia Wydziałowi

D.V.

Kopje otrzymują do wiadomości:

- z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów D. lub S.: P. Minister (Podsekretarz Stanu), Dyrektor Departamentu Dyplomatyczno-Politycznego i Sekretarz Jeneralny.
- z telegramów przydzielonych do jednego z Wydziałów A także Dyrektor Departamentu Administracyjno-Ekonomicznego.

Po przyjęciu do wiadomości zwrot do S. III celem zniszczenia.

356

Kopia

K O P J A

Telegramu szyfrowego.

P. Michałowski, do Ministerstwa Spraw Zagranicznych,

w Warszawie.

No. 44.

Sztokholm, dn. 1/V - 20 r.

Otrzym. dn. 4/V - 20. o 10 h.

Wczoraj składało mi życzenia poselstwo francuskie, dziś Ministerstwo Spr. Zag. w serdecznych i gorących słowach winszował świetnych czynów armii polskiej. Szwecja oświadczyła: z najszerzą życzliwością wita odrodzenie Ukrainy i cieszy się, że Polsce w tym dziele wyzwolenia przypada pierwszorzędna rola. Baron Palmstierna poinformował mnie ponadto, że Delegacja bolszewicka w Kopenhadze mocno jest zaniepokojona zarówno postępami wojsk polskich, jak też i ostatnią deklaracją Loyd George'a, który już wcale nie obiecuje uznania Rządu Sowietów i nie zgodzi się na przybycie Litwinowa do Londynu. Podobno delegaci sowieccy w Kopenhadze zbierają się, by powrócić do Rosji. Minister zakomunikował mi także, że otrzymał telegram od Danielsona, według którego Polacy 29 rano mieli wkroczyć do Kijowa.

KASSELLE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 34245 dnia 24/2 1920 r.

złacz. Wydmal

Oryginał przesłano do Wydziału D.V.

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

357